

ρέχονται εἰς τὸ ἀνθρώπινον φυτὸν τὰ εὐεργετήματα τοῦ καταλλήλου πρὸς τὸν ὅλον σκυπὸν, ὅπως καλὸς κηπουρὸς ἤθελε πράξει ὑπὲρ τῶν φυτῶν τοῦ κήπου του, ἐκεῖ πληροῦνται αἱ φυσικαὶ ἀπαιτήσεις τῆς πρώτης παιδικῆς ἡλικίας.

Ἡ ἀπαυστος κίνησις τῶν παιδῶν ὑπαγορευομένη ὑπὸ φυσικῆς ἀνάγκης, μετατρέπεται, διὰ σειρᾶς μικρῶν γυμναστικῶν παιγνίων κατατεταγμένων εἰς τρόπον ὥστε νὰ θέτωσιν εἰς κίνησιν ὅλους τοὺς μυῶνας, εἰς μέσον πρὸς ἀνάπτυσιν τοῦ σώματος. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ τὸ παιδίον δὲν λαμβάνει γνῶσιν ὅσων βλέπει, ἀλλ' ὅσων ἐνεργεῖ καὶ πράττει, δίδονται ἀρχῇθεν εἰς αὐτὸ στερεὰ σώματα, κανονικὰ σχήματα νὰ ψηλαφᾷ καὶ νὰ παίζει καὶ πρῶτον τὸ σφαιρικόν, ἡ ἀφετηρία τῶν λοιπῶν σχημάτων. Τὸ ἐνστικτον τὸ παρακινεῖν τὸ παιδίον ν' ἀπασχολεῖται πάντοτε κατὰ πλαστικὸν τρόπον, εἴτε διὰ τῆς κατασκευῆς σχημάτων ἐκ πάσης προστυχούσης ὕλης, εἴτε διπλῶνον καὶ ἀναδιπλῶνον τεμάχια χάρτου ἢ ὑφασμάτων, πληροῦται διὰ παραχωρήσεως καταλλήλων ὑλικῶν, ὅπως διὰ τούτων τὸ παιδίον παραστήσῃ τὰς ιδέας του σαφῶς διὰ τῆς παραγωγῆς οἰουδήποτε ἔργου. Ὁ τρόπος οὗτος ἐξασκῶν τὴν δεξιότητα τῶν χειρῶν διεγείρει τὸ παιδίον εἰς ἔρευναν, εἰς σύγκρισιν μετὰ πλείονος ἀκριβείας καὶ εὐκολίας, τῶν πρώτων τούτων ὄρων τῆς ἀντιλήψεως καὶ συντελεῖ εἰς ἀνάπτυσιν τῶν καλλιτεχνικῶν αὐτοῦ δυνάμεων, ἡ δὲ μέριμνα περὶ τῆς διατηρήσεως τῶν παραχωρουμένων αὐτῷ ὑλικῶν κλπ. τὸ καθιστᾷ ὅσον τὸ ταχύτερον ἱκανὸν εἰς τὸ νὰ φέρῃ τὴν φροντίδα πράγματός τινος, εἰς τὸ νὰ ἐκτελῇ μικρὰ καθήκοντα καὶ τὰ μικρὰ ἔργα τὰ ὅποια παράγει τῷ χρησιμεύουσιν ὅπως διὰ δώρων ἐκδηλοῖ τὴν ἀγάπην του πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ συμπαίκετόρας του ὡς καὶ ὅπως συνειθίσῃ εἰς τὴν ἐλεημοσύνην. Ἐὰν τὸ τέκνον δὲν κοπιάσῃ ὑπὲρ ἐκείνων οὓς ἀγαπᾷ, ἡ ἀγάπη του δὲν ἀναπτύσσεται καὶ δὲν ἐνισχύεται ἀρκούντως πρὸς καταστολὴν τῆς φιλαυτίας. Ἡ ἀνάγκη τοῦ ἄσματος, ἐκ τῶν πρώτων τῆς παιδικῆς ψυχῆς, πληροῦται διὰ τῶν παιγνίων καὶ τῶν ἄσμάτων, ἅτινα διευκολύνουσι τὴν ἀνάπτυσιν τῆς στοργῆς καὶ τοῦ καλλιτεχνικοῦ αἰσθήματος. Ἐν τῷ νηπιακῷ κήπῳ ἕκαστον παιδίον εὐρίσκει συντρόφους τῆς ἡλικίας του· κατέχει ὠρισμένην θέσιν ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ κοινότητι, ἐν τῇ μικρογραφικῇ ταύτῃ κοινωνίᾳ, καὶ μόνον ἐν τῷ πλήθει τούτῳ τῶν παιδίων δύναται ἀληθῶς νὰ ζῇ, ν' ἀποκαλύπτῃ καὶ ν' ἀσκῇ τὰς δυνάμεις καὶ τὰς δεξιότητας αὐτοῦ. Ἐδῶ τίθενται τὰ θεμέλια τῶν κοινωνικῶν ἀρετῶν καὶ τέλος ἡ τοιαύτη ἀγωγή πληροῖ τὴν μάλλον ἐνδόμυχον ἀνάγκην τῆς ψυχῆς τοῦ παιδὸς, δηλ. τὴν ἀνάγκην τῆς εὐρέσεως τῆς αἰτίας τῶν ὄντων, ἥτοι τοῦ Θεοῦ.

ΤΟ ΕΑΡ

Προῆλθεν ἤδη ὁ χειμὼν. Τὴν τρομακτικὴν τῶν στοιχείων πάλιν διεδόχθησαν αἱ βαλσαμώδεις αὖραι

τοῦ Ζεφύρου. Δὲν συρίζει πλέον ὁ παγετώδης καὶ κρυρὸς Βορρᾶς, οὐδὲ καλύπτει τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἡ χιών. Τῆς θυέλλης τὴν ἀπαισίαν βοῶν καὶ τοὺς κρότους τοῦ κεραυνοῦ ἀντικατέστησε τοῦ ῥύακος ὁ θελκτικὸς κ'λαρυσμὸς καὶ τοῦ κύματος ἀσπαζομένου τὰς ἀκτὰς ὁ γλυκὺς φλοῖσθος. Τὸ καταπληκτικὸν καὶ πένθιμον τῆς φύσεως μεγαλεῖον ὑπεχώρησε πρὸ τῆς λαμπρᾶς τοῦ ἀνθοφόρου ἔαρος ἐορτῆς.

Ἦλθε τὸ ἔαρ, τῆς φύσεως τὸ γλυκὺ μειδιάμα, καὶ πᾶσα καρδία νεάζει ἀναγεννωμένη. Τὴν ἐορτὴν τῆς ταύτης τελοῦσα ἡ πρὶν κατηφῆς καὶ πενθοῦσα φύσις μεγαλοπρεπῇ περιεβλήθη ἀλουργίδα ἐξ ἀνθέων ὧν τὰ μύρα ἀποφέρουσιν αἱ ἐσπέραι αὖραι. Τὰς πρὸ μικροῦ χιονοσκεπεῖς παιδιάδας καλύπτει σμαράγδινος πεποικιλμένος τάπης. Ἐξέλθε ἐκ τῶν πόλεων, ὦ γλυκεῖα καὶ φιλοπαίγμων νεότης· αὐταὶ κρύπτουσι τὴν θέαν τῶν φυσικῶν ὠραιότητων, ἀποπλανήθητι εἰς τὰς κοιλάδας καὶ τοὺς λειμῶνας ἐνθα ἡ χλόη φρικιᾷ, τὰ ἄνθη βλαστάνουσιν ἐντὸς τῆς θαλερᾶς χλόης. Σταμάτησον· ἄκουσον τοὺς μυστηριώδεις φθόγγους, τοὺς ὁποίους ἡ γῆ διὰ τῶν ἐλαφρῶν τῆς αὖρας πτερύγων ἀποπέμπει, ἄκουσον τὸν μορμυρισμὸν τῶν κάτωθεν τῶν ὑψηλῶν λευκῶν ἐρπόντων ῥυακίων καὶ τὸ γλυκὺ κελάδημα τῶν ἄνωθεν τῶν παροχθίων ῥοδοδαφνῶν καὶ μυρσινῶν περιῦπταμένων πτηνῶν. Πᾶσαι αὐταὶ αἱ φωναὶ, πάντες οὗτοι οἱ φθόγγοι, εἶναι ἡ γλυκυτέρα δοξολογία, ἣν τὸ πλάσμα ἀπευθύνει πρὸς τὸν Δημιουργόν του, τὸ σέβας, ὅπερ ὁ ἔρως δίδει εἰς τὴν ἀτελεύτητον ὠραιότητα καὶ ἡ ἡδυτέρα ἔκτασις τῆς χαρᾶς, ἣν δύναται νὰ δοκιμάσῃ πᾶσα ψυχὴ δυναμένη αἰσθάνεσθαι, ἐκλέγειν καὶ θαυμάζειν.

Ἐξέλθε λοιπὸν σὺ, ὦ Νεότης, διότι διὰ σέ μόνον προωρίσθησαν ἅπαντα τὰ θέληττα τῆς φύσεως... διότι ὁ προβεβηκὼς ἀνὴρ δὲν δύναται νὰ αἰσθανῇ τὰς ἡδύτητας τῆς νεότητος.

Τρέξε ῥόφησον μετ' ἀπληστίας ἅπαντα τὰ δῶρα, ἃ σοὶ προσήνεγκεν ἡ φύσις διὰ τοῦ νῦν ἔαρος· πρὶν νέφρη φθινοπωρινὰ ἐπισκιάσῃ τὸν γαλήνιον καὶ ἀνέφελον τῆς νεότητός σου οὐρανόν. ΝΙΚΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

(Συνέχεια ἴδε ἀριθ. 8)

Διατρίβων δ' ὁ Πλάτων ἐν Σικελίᾳ ἐγνωρίσθη διὰ τοῦ Διωνος ἐν Συρακούσαις μετ' Διονύσιον τὸν Τύραννον, ὅστις ἐπεθύμει νὰ συνδιαλεχθῇ μετ' αὐτοῦ· ἡ δ' ὁμιλία περὶ τῆς εὐδαιμονίας, δικαιοσύνης καὶ τοῦ μεγαλείου περιστράφη. Τοῦ δὲ Πλάτωνος ἰσχυρισθέντος ὅτι οὐδὲν εἶναι οὕτω ἀνάνδρον καὶ δυστυχὲς ὅσον ἡγεμῶν ἄδικος καὶ ἀνόσιος. Ὁ Διονύσιος τῷ ἀπῆντησεν «Ὁμιλεῖτε ὡς κρονόληρος». «Καὶ σεῖς», εἶπεν, ὁ Πλάτων, «ὡς Τύραννος.» Ἐπὶ δὲ τῇ παρατηρήσει ταύτῃ τοῦ Πλάτωνος τοσοῦτον ἐξήφθη ὁ θυμὸς τοῦ Διωνοῦ, ὥστε παρ' ὀλίγον ἐφόρευεν αὐτόν, εἰ μὴ παρεκάλει τὸν Διονύσιον ὁ Δίων καὶ Ἀριστομένης.

Καὶ τοῦτο μὲν δὲν ἐποίησεν, ἀπέτρεψεν ὅμως αὐτῷ νὰ ἐπιβιβασθῇ εἰς πλοῖον, ὅπερ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρὶν ἢ ἐμολογήσῃ ὁ πλοίαρχος ὅτι κατὰ τὸν διάπλουν θὰ ῥίψῃ αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν ἢ θὰ πωλήσῃ· ὡς ἐντελῇ δοῦλον καὶ ὅπερ ὑποσχεθεὶς τῷ Τυράννῳ ὁ πλοίαρχος ἐξετέλεσε πωλήσας αὐτὸν εἰς Ἀντικέριδα φιλόσοφον Κυρηναῖον καὶ οὕτω ἀπελευθερωθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἀπεπέμφθη εἰς Ἀθήνας. Κατ' ἄλλους δὲ ἐπώληθη εἰς Πόλιν τὸν Λακεδαιμόνιον ἀποσταλέντα εἰς Σικελίαν διὰ πρεσβείαν τινὰ καὶ ὅτι οὗτος μετακομίσας ἐπώλησεν αὐτὸν ἐν Αἰγίνῃ ἐνθα ἡγοράσθη ὑπὸ τοῦ Κυρηναίου Ἀντικερίδος.

Καὶ ἄλλοι πάλιν λέγουσιν ὅτι ὁ Πόλις οὗτος ἦν Αἰγινήτης ἐμπορευόμενος εἰς Σικελίαν. Ὅτε δὲ μετήγαγον εἰς Αἰγίνα τὸν Πλάτωνα Χάρμανδρός τις ἀπεφάνθη νὰ θανατώσῃ αὐτὸν κατὰ τὸν παρ' αὐτοῖς τεθέντα νόμον διακελεύοντα «τὸν πρῶτον ἐπιβάντα Ἀθηναίων τῇ νήσῳ ἄριτον ἀποθνήσκειν» ἐπειδὴ δὲ τις εἶπε κατὰ παιδιὰν ὅτι ὁ ἐπιβὰς εἶναι φιλόσοφος (καὶ οὐχὶ ἀνὴρ) ἀπέλυσαν αὐτόν. Τὸ περὶ τῆς παραδόσεως ὅμως εἰς τὸν Πόλιν ἱστορήματα πολλὰς τὰς ὑπονοίας ἔχει, ἄλλως παρ' ἄλλοις ἐξιστορούμενον· διὸ θεωρεῖται ὡς ἀμφίβολον.

Οὐ πολὺ δὲ ὕστερον ὁ τῶν Συρακουσῶν Τίραννος ἐλεγχόμενος ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς αὐτοῦ διὰ τὸ ἀμάρτημα ὅπερ κατὰ τοῦ Πλάτωνος διέπραξε ἔγραψε πρὸς αὐτὸν παρακαλῶν, ὅπως αὐτὸν φεισθῇ διὰ τοὺς λόγους αὐτοῦ. Ὁ δὲ Πλάτων ἀπέστειλε τὴν περιφρονητικὴν ταύτην ἀπάντησιν· «Δὲν ἔχω ἱκανὸν καιρὸν νὰ ἐνθυμούμαι τὸν Διονύσιον.» Ἐπανελθὼν δὲ εἰς Ἀθήνας διῆγε βίον μακρὰν τῶν δημοσίων πραγμάτων, διότι ὡς αὐτὸς ἔλεγε δὲν δυνάμεθα νὰ ὀδηγηθῶμεν εἰς τὸ καλὸν οὔτε διὰ τῆς πειθοῦς, οὔτε διὰ τῆς βίας. Ἐπειτα οὐχὶ μακρὰν τῆς πόλεως, ἀπέδειξεν σχολεῖον ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀκαδημίαν εἰς ἣν ἐφοίτων πάντες οἱ ἔξοχοι, ἐδίδασκε δ' ἔπειτα καὶ ἐν τῷ παρὰ τὸν Κολωνὸν κήπῳ αὐτοῦ ἀμισθὶ τοὺς παρ' αὐτῷ φοιτῶντας διαλογικῶς καὶ ἀφηγηματικῶς. Μεταξὺ δὲ τῶν παρ' αὐτῷ μαθητευσάντων ἦσαν ὁ συγγενὴς αὐτοῦ Σπεῦσιππος, Ξενοκράτης ὁ Χαλκιδόνιος, Ἀριστοτέλης, Ἡρακλῆς ὁ Ποντικός, Ἐστιαῖος ὁ Περίνθιος, Φίλιππος ὁ Πούντιος καὶ ἄλλοι, μάλιστα δὲ καὶ γυναῖκες, ὅποια ἦτο ἡ Λασθένεια Μαντική, καὶ Ἀξιοθέα Φλιασία, ἥτις ἐνεδύετο ἀνδρεῖα ἱμάτια, ὡς λέγει ὁ Δικαίταρχος, διὰ τοῦτους δὲ κυρίως φαίνεται ὅτι ἦτο τὸ ἐν τῷ διδασκαλείῳ αὐτοῦ πολυθρόνητον ἐπίγραμμα «μηδεὶς ἀγεωμέτρητος εἰσίστω.» Οὗτοι ἀπελάμβανον λιτῶν δειπνῶν συνερχόμενοι κοινῶς εἰς τὸν κήπον τοῦ διδασκαλείου αὐτῶν. Τὰ πολλὰ ὅμως πλεονεκτήματα τοῦ Πλάτωνος καὶ τὰ δηκτικῆς εἰρωνείας μετὰ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ κατὰ πλείστον ἀνδρῶν καὶ μάλιστα ἐνδόξων τῷ ἐπέσειρον ἐχθροῦς.

Εἶναι ἀληθές ὅτι τὴν εἰρωνείαν ἀπέδιδε τῷ Σωκράτει, ἀλλ' ἡ ἐπεδειξιότης μεθ' ἧς μετεχειρίζετο ταύτην, καὶ τὰ διάφορα αὐτοῦ ἔργα ἅτινα δύναται τις ν' ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ καταδεικνύουσιν ὅτι νέος ὢν,

ἦτο λίαν ἐπιρρεπὴς τῇ σατυρικῇ. Ἐκόσμου τὸν Πλάτωνα μεγάλαί ἀρεταὶ ἄς οἱ μὲν ἀπέδιδον τῇ φύσει ἥτις ἐπροίκισεν αὐτὸν μ' αὐτάς, οἱ δὲ ἀνέφερον τῇ δυνάμει δι' ἧς προσ απέκτα ταύτας.—Ἐγεννήθη μὲν ὁ Πλάτων βίαιος· ἀλλ' ἦτο ὁ καρτερικώτατος τῶν θνητῶν καὶ ἀπέθανε γλυκὺς καὶ εὐθυμὸς. Ἐτάφη δὲ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ἐνθα τὸν πλείστον χρόνον διετέλεσε φιλοσοφῶν ὅθεν καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ αἵρεσις προσηγορεύθη Ἀκαδημαϊκή. Καὶ Ἀθηναῖοι καὶ ξένοι ἐτίμησαν τὴν μνήμην τοῦ ἐνδόξου ἀνδρός δι' ἰδρύσεως μνημείων. Λέγουσιν ὅτι καὶ Μιθριδάτης ὁ Πέρσης ἐκεῖνος ἀδριάντα Πλάτωνος ἀνέθετο εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἐπιγράφας· «Μιθριδάτης ὁ Ῥοδοῦ τοῦ Πέρσης Μούσαις εἰκόνα ἀνέθετο Πλάτωνος, ἣν Σελανίων ἐποίησεν.» (Διογ. Λαέρτ. Γ. 2. 3.) Ὁ δὲ Ἡράκλειτος λέγει ὅτι νέος ὢν ὁ Πλάτων οὕτως αἰδήμων καὶ κόσμιος ἦν, ὥστε μηδέποτε ὀφθῆναι γελῶν ὑπεράγαν, ὁ δὲ ἔρωσ τῆς δόξης καὶ τῆς εὐκλείας καταφαίνεται ὅτι ἦτο τὸ πρῶτον ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὸ μόνον αὐτοῦ πάθος.

Δυσχερὲς δὲ καὶ ἐπιφυλακτικὸς πρὸς τοὺς διατρέχοντας ταῦτο στάδιον, εἰλικρινὲς καὶ εὐκολὸς πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτοῦ πρὸς δ καὶ αὐτὸς διέτρεχεν· διὸ πάντοτε διετέλει ἐν ἔχθρῳ μὲν μετὰ τῶν τοῦ Σωκράτους τῶν ἄλλων μαθητῶν, ἐν οικειότητι καὶ φιλίᾳ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἄγρυπνος ὢν οὐ μόνον διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν, ἀλλὰ μᾶλλον, διὰ τὴν πρόοδον αὐτῶν, διευθύνων ἀνευ ἀδυναμίας καὶ ἀνευ αὐστηρότητος τὰς κλίσεις αὐτῶν πρὸς ἀντικείμενα ἔντιμα καὶ πολλοῦ ἄξια καὶ διορθῶν αὐτοὺς διὰ τῶν παραδειγμάτων αὐτοῦ μᾶλλον ἢ διὰ τῶν μαθημάτων αὐτοῦ. Τοιοῦτος δὲ ὢν, ἐσχώθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν κωμικῶν καὶ ἄλλων ἀντιζήλων αὐτοῦ.

Διὰ τῆς διαθέκης αὐτοῦ ἀφῆκε τὸν κήπον εἰς τὴν σχολὴν αὐτοῦ, ὅστις αὐξήθης μετὰ ταῦτα διὰ νέων προσθηκῶν περιῆλθεν εἰς τὴν κυριότητα τῶν νεοπλατωνικῶν, οἵτινες ἐώρταζον ἐνταυθὶ τὰ γενέθλια τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Σωκράτους. Τὰ δὲ συγγράμματα τοῦ φιλοσόφου εὐτυχῶς πάντα διεσώθησαν ἐθαυμάσθησαν καὶ θαυμάζονται ὑπὸ πάντων τῶν ποιητῶν τε καὶ συγγραφέων καὶ τῶν ἀπάντων τῆς Δύσεως σοφῶν. Περὶ τούτων θὰ εἰπωμέν τινα προσεχῶς.

ΜΑΪΟΣ

Ἥλθες πάλι χρυσομάλλη, ὅλος χάρις καὶ δροσά,
Νὰ μᾶς τέρψῃς μὲ λουλούδια,
Μὲ τῆς κόρης τὰ τραγούδια,
Μὲ μπουμπουκία ἀνοικτά.

Εἰς τοὺς κάμπους μέσ' ἀπλώνεις τὴ δροσά σου· κι' ὁ βοσκὸς
Ἀπ' τὸ ὄρος σ' ἀπαντάει,
Τὴ φλογέει του κρατάει
Καὶ τὴν παίζει χαρωπός.